

5. 11 Základy společenských věd

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět ZSV je utvořen ze vzdělávacích oborů *Občanský a společenskovědní základ a Člověk a svět práce*. V jeho rámci jsou realizována některá témata ze vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* a průřezová témata *Osobnostní a sociální výchova*, *Mediaální výchova*, *Multikulturní výchova* a *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*. Vzdělávací obsah integrovaných témat (*Výchova ke zdraví*, *průřezová témata*) se neodděluje a je žákům podáván v širších souvislostech společně s obsahem hlavních vzdělávacích oborů (*Občanský a společenskovědní základ*, *Člověk a svět práce*).

Mezi hlavní cíle vyučovacího předmětu ZSV patří seznámení žáků se základy různých společenskovědních oborů, jež povede k vytvoření komplexního pohledu žáků na svět v celé jeho společenské a kulturní rozmanitosti, pestrosti a složitosti a k rozvíjení schopnosti využít ho k rozvoji vlastní osobnosti, k utváření a rozvoji mezilidských vztahů, k aktivní účasti na společenském a občanském životě a v neposlední řadě k orientaci ve světě 21. století.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět ZSV je zařazen jako povinný v 1. - 4. ročníku. Vzdělávací obsah všech průřezových témat není oddělován a je podáván v širších souvislostech společně s obsahem hlavních vzdělávacích oborů (*Občanský a společenskovědní základ*, *Člověk a svět práce*). Vzhledem k naplnění hlavních cílů vyučovacího předmětu probíhá výuka „tradiční“ metodou výkladu (frontální výuka), a metodami, které napomáhají k formování žákovy osobnosti, tj. například diskuse, psychosociální hry, skupinová práce, práce na projektech apod.

Výuka probíhá v kmenových třídách, případně v učebně vybavené dataprojektorem. Součástí výuky mohou být i odborné exkurze.

Ročník	1.	2.	3.	4.
Počet hodin	2	2	2	2

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel motivuje žáky ke sběru informací k zadaným či vybraným tématům prostřednictvím multimediálních encyklopedií, internetových zdrojů, statistických analýz apod.
- učitel využívá mezipředmětových vztahů jednak ke zpestření výuky, jednak k prohloubení znalostí a opakování učiva
- učitel používáním různých informačních zdrojů rozvíjí u žáků schopnosti vyhledávat a získávat informace a používat je při studiu

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel upozorňuje žáky na významné společenské problémy, události či situace
 - učitel navozuje situace (např. pomocí psychosociálních her), v nichž žáci analyzují vybraný společenskovědní problém, navrhnou vlastní postupy řešení a snaží se je věcně zargumentovat
 - učitel zadává úkoly tak, aby žáci byli nuceni jejich řešení hledat v konkrétní společenské situaci, ve které se nacházejí

Kompetence komunikativní

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel vytváří žákům dostatek příležitostí k nácviku vhodných způsobů chování v modelových situacích
- učitel směřuje žáky k vytváření ucelených názorů k zadaným či vybraným společenskovedním tématům (jednotlivě nebo ve skupinách)

Kompetence sociální a personální

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel navozuje situace (např. pomocí psychosociálních her), v nichž žáci rozvíjejí vztahy k sobě i k ostatním, podporuje vytváření a rozvíjení mezilidských vztahů mezi žáky a rovněž mezi žáky a učitelem
- učitel navozuje situace, v nichž si žáci stanovují osobní cíle a reflektují své životní hodnoty a postoje a konfrontují je se spolužáky

Kompetence občanské

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel motivuje žáky ke sledování aktuální situace (politické, sociální, ekologické, ekonomické aj.) v ČR i ve světě
- učitel na modelových situacích (např. simulace jednání v parlamentu) seznamuje žáky se základními principy občanské demokratické společnosti
- učitel využívá aktuálních možností pro uspořádání setkání žáků s (významnými) osobnostmi z politického, kulturního a společenského života

Kompetence k podnikavosti

Na úrovni vyučovacího předmětu ZSV jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy:

- učitel motivuje žáky ke sledování aktuální ekonomické situace v ČR i ve světě
- vede žáky zařazováním diskuzí a referátů k tomu, aby pochopili podstatu podnikání, naučili se rozpoznávat rizika a možnosti a naučili se orientovat v tržním prostředí

OBČANSKÝ A SPOLEČENSKOVĚDNÍ ZÁKLAD

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka
- 1.2. porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezení, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví
- 1.3. vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat
- 1.4. porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení
- 1.5. využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace

- 1.6. na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi

2. ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních a neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem
- 2.2. respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky
- 2.3. objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a větších sociálních celcích
- 2.4. posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní
- 2.5. objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně patologického chování na jedince a společnost

3. OBČAN VE STÁTĚ

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. rozlišuje a porovná současné a historické typy států (forem vlády)
- 3.2. vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje
- 3.3. objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR
- 3.4. vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě
- 3.5. objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií
- 3.6. rozlišuje složky politického spektra, porovná přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů
- 3.7. uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu
- 3.8. vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy aktivní participace občanů v životě obce či širších společenstvích
- 3.9. obhajuje svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování
- 3.10. uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady
- 3.11. uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky

4. OBČAN A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

- 4.1. objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy
- 4.2. uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy a jak a kde je uveřejňují
- 4.3. rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady

- 4.4. vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů
- 4.5. na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek
- 4.6. rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním
- 4.7. rozlišuje trestný čin a přešůpek, vymezí podmínky trestní postizitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti
- 4.8. rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet
- 4.9. ve svém jednání respektuje platné právní normy

5. MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy
- 5.2. rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti
- 5.3. posoudí vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva
- 5.4. uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR
- 5.5. uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí
- 5.6. posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních projevů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky

6. ÚVOD DO FILOZOFIE A RELIGIONISTIKY

Očekávané výstupy

žák

- 6.1. objasní podstatu filosofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka
- 6.2. rozliší hlavní filosofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filosofického myšlení
- 6.3. eticky a správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci
- 6.4. zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití
- 6.5. posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem
- 6.6. rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. TRH PRÁCE A PROFESNÍ VOLBA

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace
- 1.2. posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře
- 1.3. posoudí profesní poptávku na českém a evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním
- 1.4. vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi
- 1.5. vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu
- 1.6. reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy

2. PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď
- 2.2. uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti
- 2.3. objasní funkci odborů
- 2.4. volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky
- 2.5. chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu

3. TRŽNÍ EKONOMIKA

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu
- 3.2. stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky
- 3.3. rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky
- 3.4. rozlišuje porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější
- 3.5. posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním
- 3.6. uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění
- 3.7. analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěch výrobku na trhu

4. NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ A ÚLOHA STÁTU V EKONOMICE

Očekávané výstupy

žák

- 4.1. objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu
- 4.2. rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje

- 4.3. uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění
- 4.4. na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů
- 4.5. vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit
- 4.6. uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok
- 4.7. objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikace v různých typech médií

5. FINANCE

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku
- 5.2. uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů
- 5.3. rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti
- 5.4. navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti
- 5.5. na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu)
- 5.6. navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč
- 5.7. vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení
- 5.8. vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN
- 5.9. vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby
- 5.10. objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank
- 5.11. využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku

Základy společenských věd – 1. ročník (kvinta)

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasifikuje obsah společenských věd, místo psychologie v jejich struktuře - objasní dělení psychologických disciplín, vysvětlí její vývoj a různé přístupy k poznání lidské psychiky - objasní pojem psychická struktura osobnosti - uvede základní psychické jevy a přiřadí je k příslušným kategoriím (psychické vlastnosti, stavy, procesy) - určí, které vnější a vnitřní vlivy působí na lidskou psychiku a jakým způsobem; svá tvrzení doloží na příkladech - rozčlení vývoj jedince do jednotlivých etap, charakterizuje momenty, které jsou klíčové pro změny lidské psychiky (v návaznosti na změny fyziologické či na nabývání vlastních životních zkušeností) - vysvětlí vztah mezi věkem jedince a vývojem poznávacích procesů - vysvětlí vztah mezi věkem jedince a vývojem myšlení - vymezí podstatu psychických vlastností, procesů a stavů - objasní podstatu a rozdíl mezi temperamentem a charakterem a v čem se tyto projevují - uvede typy temperamentu a složky charakteru (tzv. charakterové vlastnosti) 	<p>Člověk jako jedinec (Základy psychologie)</p> <ul style="list-style-type: none"> - psychologie jako věda - předvědecká minulost psychologie - disciplíny psychologie, směry v psychologii <p>osobnost a její vlastnosti lidská psychika psychická struktura osobnosti vlivy na lidskou psychiku obecná psychologie psychologie osobnosti, typologie osobnosti vývojová psychologie</p> <p>etapizace vývoje lidského jedince vývoj poznávacích procesů vývoj myšlení fyziologická podstata lidské psychiky</p> <p>psychické jevy osobnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - psychické vlastnosti osobnosti – temperament, schopnosti – inteligence a tvořivost, charakter, motivy a postoje, potřeby, volní vlastnosti 	<p>MoS, Pv2</p> <p>SP, T</p> <p>Pro, SP, T, PS</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6</p> <p>Výchova ke zdraví: Zdravý způsob života a péče o zdraví</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uvede základní zákonitosti a specifika psychických procesů: učení, myšlení, paměť - porovná jednotlivé styly učení, uvede vzájemné souvislosti s pamětí a myšlením - uvede vztah mezi vlohami, schopnostmi, inteligencí uvede základní zákonitosti a specifika vnímání, pozornosti - určí, které faktory ovlivňují lidské poznávání a jakým způsobem mohou znesnadnit lidské vztahy (haló efekt, chyba 1. dojmu atd.) - uvede druhy komunikace a vysvětlí specifika lidské komunikace - na příkladech ukáže působení reklamy na člověka - uvede možnosti a příčiny chyb v zaměřenosti lidské osobnosti - porovná možné způsoby řešení konfliktů - vyjmenuje zásady duševní hygieny - uvede nejčastější duševní poruchy a jejich příčiny - provede psychologickou analýzu vlastní osobnosti (popíše sám sebe z hlediska temperamentu, charakteru, schopností, studijních návyků, volných vlastností), kriticky posoudí své přednosti a nedostatky - na základě sebehodnocení rozhoduje o své budoucí profesní orientaci - uvede základní rozdíly mezi psychologii a sociologií 	<ul style="list-style-type: none"> - psychické procesy osobnosti – vnímání, smysly, paměť, myšlení, představy, fantazie, učení, city, vůle - psychické stavy osobnosti – stavy pozornosti, vědomí a změny vědomí - sociální chování - chyby v sociálním poznávání - role, postoje, komunikace - sociální psychologie - psychologie reklamy - náročné životní situace - stres, frustrace a deprivace - konflikt - duševní hygiena - péče o duševní zdraví - duševní poruchy - sebepoznání a sebehodnocení - Člověk ve společnosti (Základy sociologie) - etapy vývoje sociologického myšlení 	<p>T</p> <p>MoS, PD, T, Pv2, R</p> <p>SP, PS</p> <p>ŘR</p> <p>R, Pro, T</p> <p>Pís</p>	<p>OVO: 2.1.</p>
---	--	--	------------------

<ul style="list-style-type: none"> - porovná jednotlivé etapy, jejich odlišnosti a dominantní pohledy - na hlavních postavách sociologického myšlení vysvětlí vývoj hlavních sociologických témat - vysvětlí postavení sociologie ve struktuře společenských věd a její praktickou roli v současné společnosti - vyjmenuje druhy a metody sociologického výzkumu a podmínky správného sběru dat - odůvodní nezbytnost výzkumu pro společnost - připraví si ve skupině a ve spolupráci se spolužáky vlastní výzkum a v průběhu školního roku jej vypracuje - vysvětlí různé pohledy na vztah člověka (společnosti) a přírody a na jeho místo - ukáže na příkladech vzájemné ovlivňování společenského vývoje přírodou a naopak - uvede negativní zásahy člověka do přírody a nezbytnost ochrany přírody - vyhledá ekologické organizace a poukáže na klady a zápory jejich činnosti 	<p>současná sociologie Česká sociologie předmět a struktura sociologie vztah k dalším společenským vědám sociologické disciplíny</p> <p>sociologický výzkum prvky a metody sociologického výzkumu zadání vlastního výzkumu</p> <p>příroda a společnost vztah příroda – člověk (společnost) přírodní faktory ovlivňující společnost vliv člověka na přírodu ekologické myšlení</p>	<p>Pro, SP, T</p> <p>PS, MoS</p> <p>SP,T</p>	
--	---	--	--

Základy společenských věd – 2. ročník (sexta)

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam slova kultura a jeho vztah k pojmu příroda - objasní základní funkce kultury a její význam pro člověka - rozebere pojem masová kultura, uvede typické projevy a zhodnotí její přínos i negativní dopady na současného člověka - uvede vývoj pohledu na skupinové složení společnosti, význam jednotlivých členění a důvody jejich změny v souvislosti s vývojem společnosti - rozebere různé stratifikační teorie a vysvětlí, proč je jejich základem nevyhnutelná společenská nerovnost - umí pracovat s termíny sociální pozice, status, role, mobilita - na příkladech vysvětlí význam sociální kontroly - objasní svět norem, jejich tvorbu a nevyhnutelnost pro fungování společnosti - orientuje se v pojmech norma, zákon, právo, morálka - vysvětlí pojem deviace, její přirozené a sociálně patologické formy - na teorii vytěsnění objasní rozdílný přístup společnosti k různým deviačním projevům 	<p>Člověk ve společnosti (Základy sociologie)</p> <p>kultura funkce kultury členění kultury masová kultura, klady a zápory</p> <p>skupinová struktura společnosti primární a sekundární skupina sociální skupiny a útvary teorie davu referenční skupina sociální pozice, status a role sociální struktura a problém rovnosti sociální mobilita stratifikační teorie sociální kontrola</p> <p>normy a deviantní chování chápání norem deviace a sociální patologie teorie vytěsnění</p>	<p>R, SP, Pv2</p> <p>MoS, PS, PÚ, R</p> <p>T</p> <p>Pis</p> <p>ŘR</p> <p>T</p> <p>MoS, PÚ</p>	<p>OVO: 2.2, 2.3, 2.4, 2.5</p> <p>Výchova ke zdraví - Zdravý způsob života a péče o zdraví - Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova - Morálka všedního dne</p> <p>PT: Multikulturní výchova - Psychosociální aspekty interkulturality</p> <p>PT: Mediální výchova - Uživatelé - Účinky mediální produkce a vliv médií - Role médií v moderních dějinách</p>
---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - vymezí podmínky vzniku a zániku závazků, uvede příklady nejběžnějších typů závazků. - vyloží principy rodinného práva - vymezí podmínky vzniku a zániku manželství - objasní právní aspekty rodinných vztahů (zejména rodič – dítě) - objasní vyživovací povinnosti ve vztahu rodič-dítě i dítě-rodič - rozumí právům dítěte - vyloží pojem domácí násilí - zná rozdíl mezi adopcí a osvojením - objasní smysl a obsah Zákoníku práce - rozliší na konkrétních příkladech základní typy pracovních poměrů - demonstruje na příkladu z praxe, co musí obsahovat pracovní smlouva, aby byla platná (za jakých okolností je neplatná) - posoudí na příkladu, zda nebyla porušena důležitá práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů 	<ul style="list-style-type: none"> - rodinné právo - manželství, rodinné vztahy - vyživovací povinnosti - náhradní rodinná výchova - pracovní právo - práva a povinnosti účastníků pracovněprávních vztahů (pracovní doba, pracovní neschopnost, mzda) - pracovní poměry - pracovní smlouva - práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů 	<p>Pro, SP, R, PÚ</p> <p>Pís</p>	<p>OVO Člověk a svět práce: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5</p>
---	--	----------------------------------	---

Základy společenských věd – 3. ročník (septima)

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mezi ekonomikou a ekonomikou - objasní pojmy základní ekonomické subjekty, základní ekonomické otázky - objasní pojmy statek, služba a potřeba z hlediska ekonomického uvažování - rozlišuje tržní a plánovanou ekonomiku - objasní pojem poptávka, uvede faktory ovlivňující poptávku, doloží na ilustračních příkladech - objasní pojem nabídka, uvede faktory ovlivňující nabídku, doloží na ilustračních příkladech - vysvětlí tržní mechanismus na základě střetávání poptávky a nabídky, objasní tvorbu ceny na trhu - objasní princip změny rovnováhy na trhu, doloží na ilustračních příkladech - uvede příklady selhání trhu, objasní jejich příčiny - rozlišuje mezi různými právními subjekty v ekonomice, porovnává jejich výhody a nevýhody pro různé typy podnikání - posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání 	<p>Člověk a svět práce (Ekonomie)</p> <p>ekonomie, ekonomika</p> <p>typy ekonomik</p> <p>základní ekonomické systémy</p> <p>hospodářský proces</p> <ul style="list-style-type: none"> - tržní zákony a selhání trhu - tvorba ceny <p>- právní subjekty v ekonomice (typy firem)</p> <ul style="list-style-type: none"> - náklady a zisk - právní normy týkající se podnikání - obchodní společnosti 	<p>R, PS, MoS, Pro, PÚ</p> <p>T</p> <p>Pro, SP, R, MoS</p>	<p>OVO Člověk a svět práce:</p> <p>3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7</p>
--	---	--	--

<p>se zaměstnáním</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mezi účetním ziskem a ekonomickým ziskem, objasní pojmy explicitní a implicitní náklady - orientuje se v základních právních normách týkajících se podnikatelské činnosti - porovná druhy obchodních společností - charakterizuje a rozliší jednotlivé formy peněz a objasní jejich funkci - odliší na příkladech funkci centrální banky a komerčních bank - navrhne a posoudí možnosti financování svých potřeb v konkrétních životních situacích v rámci rozpočtu domácnosti - vysvětlí výrazy úvěr, leasing a způsob jejich užití včetně rizik s nimi spojených - objasní základní principy kapitálového trhu - uvede základní typy cenných papírů - objasní princip obchodování na burze - posoudí bezpečnost investice do cenných papírů - posoudí na konkrétním případě vývoj makroekonomických ukazatelů a jejich vliv na životní úroveň občanů - uvede konkrétní příklady zásahu státu do tržní ekonomiky - objasní na příkladech, jak občan přispívá do státního rozpočtu a co z něho získává - rozliší způsob úhrady přímých a nepřímých daní - popíše systém sociálního a zdravotního pojištění - rozliší výrazy marketing a management, jejich roli v tržní ekonomii 	<p>peníze v tržní ekonomice banky a bankovní soustava kapitálový trh, burza, cenné papíry</p> <p>- národní hospodářství a úloha státu v ekonomice - základní makroekonomické ukazatele - zásahy státu do ekonomiky</p> <p>- státní a veřejné rozpočty - daňová soustava ČR - systém sociálního a zdravotního pojištění</p> <p>marketing a management historie vývoje marketingu</p>	<p>T</p> <p>SP, R, PS, PÚ, MoS</p> <p>Pís</p> <p>SP, R, PS, PÚ, MoS, Pro</p> <p>T</p> <p>R, SP</p>	<p>OVO Člověk a svět práce: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8, 5.9, 5.10, 5.11</p> <p>OVO Člověk a svět práce: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7</p>
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - rozebere historické typy marketingu a jejich roli v jednotlivých etapách vývoje společnosti - identifikuje roli marketingu pro úspěch zboží na trhu - objasní význam segmentace trhu a strategického plánování - vysvětlí funkce manažera - kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace - posoudí profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře vysvětlí, jak se vytváří rovnováha mezi poptávkou a nabídkou práce - rozpozná typy a příčiny nezaměstnanosti - posoudí účinky migrace na alokaci práce v mezinárodním měřítku - posoudí efektivnost a otevřenost pracovního trhu v rámci EU a také EU k ostatnímu světu - najde informace o nabídce práce - porovnává úroveň pracovní mobility v EU i mimo ni - vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi - vymezí pojem stát a jeho charakteristické náležitosti - objasní podstatu státu jako mocenské organizace společnosti - vysvětlí základní funkce státu a jejich historický vývoj - rozliší na konkrétních příkladech pojmy občan a 	<p>segmentace trhu a strategické plánování definice managementu a manažera manažerské funkce a historie managementu</p> <ul style="list-style-type: none"> - trh práce a profesní volba - práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností - pracovní úspěšnost a kariérní růst vzdělávání a příprava na volbu profese (profesní a vzdělávací nabídka) nabídka práce a poptávka po práci - mezinárodní migrace práce, pracovní trh v EU, nezaměstnanost - vytváření pracovních míst, informační, poradenské a zprostředkovatelské služby - profesní mobilita, rekvalifikace, celoživotní vzdělávání - přijímací pohovor a výběrové řízení (společenské jednání, komunikační dovednosti, asertivní jednání, empatie) <p>Občan ve státě (Politologie) vznik, podstata a vymezení funkce státu typy a formy státu</p>	<p>Pro, Pv2, MoS, PÚ</p> <p>T</p> <p>Pv2, SP, R</p>	<p>OVO Člověk a svět práce: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova - Spolupráce a soutěž</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Žijeme v Evropě</p> <p>OVO: 3.1,3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Žijeme v Evropě</p> <p>PT: Multikulturní</p>
---	---	---	--

<p>obyvatel státu</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší a porovná historické a současné typy států - rozliší formy státu podle základních kritérií - demonstruje na konkrétních příkladech rozdíly mezi unií, federací a konfederací - objasní pojem politologie a politická věda - vysvětlí vývoj politologie jako vědní disciplíny a zdůrazní nejvýznamnější postavy světové a české politologie - objasní pojem politika a vysvětlí obsah politické činnosti - charakterizuje demokratickou politickou kulturu - objasní pojem demokracie, vymezí její základní formy - vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje - popíše dělbu moci v demokratických státech a vysvětlí systém brzd a rovnováh - charakterizuje vznik Československa a samostatné ČR - charakterizuje ústavu ČR včetně Listiny základních práv a svobod - orientuje se v politickém systému ČR a definuje fungování politických stran v ČR - orientuje se v programech politických stran - objasní význam demokratických voleb pro uplatňování nepřímé demokracie - porozumí základním volebním systémům - orientuje se v problematice lidských práv - rozliší charakteristické znaky vybraných 	<p>politologie a politika</p> <p>název, charakteristika, vývoj politologie</p> <ul style="list-style-type: none"> - definice, předmět, metoda, nejvýznamnější představitelé <p>politika a politický program</p> <p>systém, moc a autorita</p> <p>demokracie a právní stát</p> <p>světové ústavy a jejich vývoj</p> <p>základní principy fungování demokracie</p> <p>politický systém ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - ústava ČR - občanská společnost - konsensus jako základ politické dohody - politické strany - volby a volební systémy - svoboda, lidská práva, volnost, spravedlnost - politické doktríny a ideologie 	<p>V, MoS</p> <p>T</p> <p>SP</p> <p>SP, R, MoS, PÚ, E</p> <p>Pís</p>	<p>výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - Psychosociální aspekty interkulturality <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce
---	--	--	--

<p>ideologií (liberalismus, konservatismus, socialismus, anarchismus, nacionalismus, fašismus, komunismus a socialismus, feminismus, environmentalismus)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, jakými způsoby se státy zapojují do mezinárodních vztahů - posoudí důvody, význam, výhody a nevýhody mezinárodní spolupráce - charakterizuje účel a náplň činnosti vybraných významných mezinárodních organizací - zhodnotí aktuální postavení ČR v rámci mezinárodní spolupráce a mezinárodních organizací - posoudí důvody vzniku evropské integrace - vysvětlí podstatu, význam a cíle EU - uvede významné mezníky ve vývoji evropské integrace od počátků do současnosti - analyzuje strukturu orgánů EU, objasní náplň jejich činnosti - uvede princip zastoupení jednotlivých států v Radě EU, Evropské komisi, Evropském parlamentu - zná základní pojmy – diplomatická mise, atašé, chargé d'affaire, konzul - navrhne situace, v nichž se občan potřebuje obrátit v případě potřeby na instituce českého zastoupení v zahraničí - objasní pojem globalizace 	<p>Mezinárodní vztahy, globální svět mezinárodní vztahy</p> <ul style="list-style-type: none"> - typy mezinárodní spolupráce: důvody, význam - významné mezinárodní organizace: jejich účel a náplň činnosti - evropská integrace: podstata, význam, vývoj - Evropská unie: podstata, význam, cíle - struktura, činnosti orgánů - instituce a občané členských států - diplomacie - spolupráce a zastoupení ČR v zahraničí - globalizace: podstata, projevy, klady a zápory - globální problémy: příčiny, důsledky 	<p>SP, R, PÚ, PS, MoS</p> <p>T</p> <p>MoS, R, SP</p> <p>R</p> <p>Pís</p> <p>R, SP, PÚ, MoS</p> <p>ŘR</p>	<p>OVO: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6</p>
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none">- posoudí její příčiny a důsledky- zhodnotí, jak se globalizace projevuje v různých sférách každodenního života- určí klady a zápory globalizace, vyjádří se k otázce globálních problémů a domýšlí jejich možná řešení nebo zmírnění důsledků			
--	--	--	--

Základy společenských věd – 4. ročník (oktáva)

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní podstatu filozofického tázání - vysvětlí vztah filozofie k mýtu, náboženství, umění, ideologii a světovému názoru - provede zamyšlení nad základními filozofickými otázkami - rozliší předmět jednotlivých filosofických disciplín - charakterizuje a rozliší hlavní filozofické směry a jejich představitele - charakterizuje podstatu východního učení a jednotlivé směry - vysvětlí základní tematiku a utváření hlavních okruhů před Sokratovského období - porovná rozdílné pohledy východního a západního způsobu myšlení - zhodnotí význam „sokratovského obratu“ v dosavadním kladení otázek - vysvětlí Platonovu nauku o idejích a Aristotelovu nauku o látce a formě - porovná Platóna s Aristotelem a zhodnotí jejich význam pro další vývoj evropského myšlení - porozumí hlavním směrům helenismu - porovná antický a středověký obraz světa a význam křesťanství pro další vývoj vztahu filozofie a teologie - charakterizuje na příkladu názorů vybraných osobností středověkého myšlení hledání vzájemného vztahu víry a rozumu - vysvětlí hlavní spory období patristiky a scholastiky 	<p>Úvod do filozofie a religionistiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - předmět, vznik a vývoj filozofie - filozofie jako vidění světa v celku - obrat od mýtu k logu, vztah filozofie, náboženství a mýtu - dělení filozofie, hlavní filosofické disciplíny - filozofie v dějinách – klíčové etapy a směry filozofického myšlení - myšlení staré Indie a Číny (buddhismus a džinismus, konfucianismus, taoismus) - před Sokratovská filozofie (milétská škola, Pýthágoras, elejská škola, Hérakleitos a atomisté, Empedoklés a Anaxagoras) - filozofie klasického období (sofisté, Sókratés, Platón, Aristoteles) - helénistická filozofie (epikureismus, stoicismus, skepticismus) - středověká filozofie (patristika, Aurelius Augustinus, scholastika, Tomáš Akvinský, středověká arabská a židovská filozofie) - renesanční filozofie - novověká filozofie do 19. století (Descartes, Spinoza, Leibniz, anglický empirismus, francouzské osvícenství, německá klasická filozofie, německá romantika) - filozofie 19. a 20. století (pozitivismus, marxismus, iracionalismus, filozofie života, pragmatismus, fenomenologie, 	<p>ŘR, V</p> <p>T</p> <p>ŘR, V, SP</p> <p>PÚ</p>	<p>OVO: 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6</p>
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - identifikuje duchovní, ekonomické a politické předpoklady renesančního návratu k antice - porovná středověký a novověký obraz světa - vysvětlí kořeny matematického ideálu poznání novověké filozofie - rozliší východiska i způsoby kladení otázek, jimiž se vyznačoval racionalismus a empirismus - zhodnotit historický význam idejí racionální výchovy, lidských a občanských svobod a právního státu, které se zrodily v osvícenství - porozumí německému idealismu jako vrcholné formulaci myšlenky autonomie subjektu - identifikuje charakteristické znaky jednotlivých směrů 19. a 20.století - charakterizuje a na příkladech ukáže pluralismus současné filozofie - rozliší obsah pojmů morálka, mravnost a etika - vymezí vzájemný vztah hodnot a norem - charakterizuje úlohu svědomí v lidském rozhodování a jednání - zhodnotí význam tolerance, respektu a pluralismu pro demokratickou společnost - ukáže na konkrétních příkladech narůstající význam aplikované etiky v životě společnosti (etika a právo, podnikání, reklama, média, politika, sport apod.) - rozezná hlavní světová náboženství - porozumí roli náboženství v každodenním životě - orientuje se v problematice církví a sekt - poukáže na roli náboženství v problémech současného světa 	<p>existencialismus, křesťansky orientovaná filozofie, hermeneutika)</p> <ul style="list-style-type: none"> - současná filozofie - základy etiky (otázky teoretické a individuální etiky, otázky praktické a sociální etiky) - světová náboženství, religionistika - církve a sekty 	<p>T</p> <p>SP, MoS, PÚ, PS</p> <p>T</p> <p>R, SP, Pro</p>	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - Morálka všedního dne PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Žijeme v Evropě
---	---	--	---